

تهران خواستار تعریف «شرایط پساجنگ» برای تاسیسات نظارت‌شده پیش از بازگشت بازرسان شد

شرط جدید ایران برای آژانس

می‌خواهد یکی از دو موضع را روشن کند: یا این حملات را محکوم کند و برای آن‌ها عواقبی تعریف نماید، یا صریحاً اعلام کند که چنین حملاتی نقض تعهدات بین‌المللی محسوب نمی‌شوند. تا زمانی که این شفافیت حاصل نشود و چارچوبی برای «شرایط پساجنگ»—یعنی نحوه برخورد با سایت‌های آسیب‌دیده و ادامه نظارت بر آن‌ها—تعریف نشود، بازرسی از این سایت‌ها به حالت تعلیق درخواهد آمد. این موضع، از دید تهران، نه یک خودسری، بلکه واکنشی منطقی به یک نقض قاعده‌گیزکننده از جانب‌قدرت‌هایی است که خود بر رعایت تعهدات بین‌المللی تأکید دارند.

این موضوع از آنجا اهمیت دارد که استدلال ایران، آژانس را وادار می‌کند تا نقش خود را فراتر از یک ناظر فنی بازتعریف کند. پرسش اصلی این است: آیا مسئولیت آژانس تنها نظارت بر فعالیت‌هاست، یا شامل حفاظت از یکپارچگی فرآیند نظارت در برابر اخلال‌های خارجی نیز می‌شود؟ نادیده گرفتن این پرسش می‌تواند به تضعیف مشروعیت آژانس در نزد کشورهایی بیانجامد که ممکن است خود را در معرض تهدیدهای مشابه ببینند.

زمینه ساز بحران: حمله به تاسیسات و فروپاشی اعتماد

حادثه محرک این بحران، حملات هوایی گسترده به تاسیسات هسته‌ای ایران بود. این حملات که با هماهنگی و مشارکت آمریکا و اسرائیل انجام شد، هدف قرار دادن مراکز حساسی مانند تأسیسات غنی‌سازی نطنز و فردو و همچنین یک مرکز تحقیقاتی در اصفهان را در بر می‌گرفت. این رویداد نه تنها از نظر فیزیکی به زیرساخت‌ها آسیب زد، بلکه یک خط قرمز اساسی را نیز در هم شکست و آن امنیت تاسیسات تحت نظارت بین‌المللی بود.

برای ایران، این حمله چند پیام داشت: اول، نشان داد که حتی پایبندی به شفافیت و پذیرش بازرسان بین‌المللی، مصونیتی در برابر حمله ایجاد نمی‌کند. دوم، سکوت یا واکنش ملایم اولیه نهادهای بین‌المللی از جمله IAEA، از دید تهران به معنای بی‌تفاوتی یا حتی پذیرش ضمنی این اقدام بود. در واکنش به این وضعیت، ایران بلافاصله بازرسان آژانس مستقر در برخی سایت‌ها را خارج کرد و سطح همکاری را کاهش داد. موضع اخیر درباره «شرایط پساجنگ»، گام بعدی در این مسیر و تلاشی برای وادار کردن جامعه بین‌المللی برای مواجهه با تبعات اقدام نظامی بود.

این در حالی است که اقدامات نظامی علیه برنامه‌های هسته‌ای، صرف نظر از توجیهات امنیتی آن، همواره خطر عادی‌سازی چنین رویکردی را به همراه دارد. اگر هر کشوری احساس کند که سایت‌های تحت نظارتش می‌توانند هدف قرار گیرند، انگیزه آن کشور برای پذیرش نظارت

بعد از تعریف این موضع از سوی ایران که بازرسی تاسیسات هسته‌ای آسیب‌دیده از حمله هوایی چند ماه پیش، منوط به تعریف «شرایط پساجنگ» توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است، این شرط که توسط رئیس سازمان انرژی اتمی ایران اعلام شد، پاسخی به حمله مشترک آمریکا و اسرائیل به سایت‌هایی مانند نطنز و فردو در ژوئن ۲۰۲۵ محسوب می‌شد و آژانس را در مرکز یک مجادله سیاسی-حقوقی بی‌سابقه قرار داد.

به گزارش خبرنگاران، مناقشه هسته‌ای ایران بار دیگر در آستانه ورود به فازی جدید و احتمالاً بی‌ثبات‌کننده قرار گرفته است. این بار، نقطه کانونی نه غنی‌سازی اورانیوم، که یک مسئله بنیادین درباره قواعد حاکم بر نظارت بین‌المللی است. پس از حملات هوایی به چند تاسیسات هسته‌ای کشورمان که توسط آمریکا و اسرائیل انجام شد، تهران همکاری خود با بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) را به طور قابل توجهی کاهش داد. اما اعلامیه اخیر محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران، این کاهش همکاری را به یک چالش ساختاری تبدیل کرده است.

اسلامی اعلام کرد ایران تا زمانی که آژانس موضع خود را در قبال آن حملات مشخص و چارچوبی برای «شرایط پساجنگ» تاسیسات تحت نظارت تعریف نکند، اجازه بازرسی از سایت‌های آسیب‌دیده را نخواهد داد. به بیان ساده‌تر، ایران از آژانس می‌خواهد روشن کند که وقتی تاسیساتی که تحت نظارت دقیق این نهاد بین‌المللی است مورد حمله نظامی قرار می‌گیرد، تکلیف چیست؟ آیا آژانس صرفاً یک ناظر منفعل است، یا مسئولیتی در قبال حفظ تمامیت و امنیت آن تاسیسات بر عهده دارد؟

این موضع، آژانس را در موقعیتی دشوار قرار می‌دهد. از یک سو، مأموریت اصلی آن نظارت بر فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز و کشف انحرافات احتمالی به سمت تسلیحات است، نه حکمیت در مناقشات نظامی بین دولت‌ها. از سوی دیگر، بی‌پاسخ گذاشتن این پرسش از سوی ایران می‌تواند بهانه‌ای برای محدودیت بیشتر دسترسی بازرسان فراهم کند و به بی‌اعتمادی عمیق‌تر بینجامد.

برای تحلیل این وضعیت پیچیده، می‌توان آن را از چند منظر بررسی کرد:

- موضع حقوقی و امنیتی ایران که بر یک خلأ قانونی در موافقتنامه‌های پادمان تأکید دارد.
- زمینه ساز این موضع، یعنی حملات نظامی و تأثیری که بر اعتماد و همکاری گذاشت.
- نقش واکنش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به عنوان نهاد ناظری که اساس کارش بر اعتماد و دسترسی استوار است.
- پیامدهای گسترده‌تر ژئوپلیتیکی که خطر تشدید تنش‌ها و تضعیف کل نظام عدم اشاعه هسته‌ای را در بر دارد.

این لایه‌های درهم‌تنیده نشان می‌دهند که چگونه یک اقدام نظامی می‌تواند ساختارهای ظریف دیپلماتیک و نظارتی چند دهه‌ای را با چالش مواجه کند.

موضع ایران: در جستجوی تعریف «قواعد بازی» پس از حمله

موضع ایران صریح و مبتنی بر یک استدلال حقوقی-امنیتی است. مقامات ایرانی استدلال می‌کنند که موافقتنامه پادمان میان ایران و آژانس، و همچنین پروتکل الحاقی (در دوره اجرای برجام، تعهداتی برای تهران در قبال دسترسی و شفافیت ایجاد می‌کند. اما در مقابل، این موافقتنامه‌ها به طور ضمنی یا صریح حاوی این فرض هستند که تاسیسات تحت پوشش در امنیت به سر می‌برند و تحت حمله نظامی قرار نمی‌گیرند. حمله به این تاسیسات نه تنها خسارت فیزیکی وارد می‌کند، بلکه اساس اعتماد لازم برای همکاری داوطلبانه را از بین می‌برد.

به گفته محمد اسلامی، ایران از آژانس

سخن نخست

ریل ناتمام؛ انتظار بیست‌ساله برای توسعه شرق

ادامه از صفحه یک

با مطالعات متعدد، تغییر مسیرها و وعده‌های پیاپی. اما آنچه در عمل رخ داد، فرسایش زمان، منابع و اعتماد عمومی بود. پروژه‌ای که می‌توانست پیشران توسعه شرق کشور باشد، سال‌ها میان کمبود اعتبار، اولویت‌نداشتن در سطح ملی و ضعف مدل اجرا معلق ماند.

در سفر اخیر رئیس‌جمهور، دکتر مسعود پزشکیان، به خراسان‌جنوبی، بار دیگر راه‌آهن به‌عنوان اولویتی حیاتی مورد تأکید قرار گرفت. پزشکیان به نکته‌ای کلیدی اشاره کرد: پراکندگی منابع و اجرای هم‌زمان پروژه‌های متعدد، بدون تمرکز، هیچ‌کدام را به سرانجام نمی‌رساند. این گزاره، توصیفی دقیق از خطای مزمن سیاست‌گذاری عمرانی در کشور است؛ خطایی که راه‌آهن خراسان‌جنوبی یکی از قربانیان اصلی آن بوده است.

با این حال، واقعیت آن است که مشکل راه‌آهن استان صرفاً کمبود یا پراکندگی بودجه نیست. تجربه دو دهه گذشته نشان می‌دهد حتی در مقاطعی که اعتبار تخصیص یافته، پروژه به دلیل نبود مدیریت یکپارچه، تعدد پیمانکاران، ضعف نظارت، و نگاه صرفاً دولتی به ریل، دچار کندی و وقفه شده است. تمرکز منابع، اگر با تمرکز تصمیم‌گیری، شفافیت اجرایی و تعریف منافع اقتصادی پایدار همراه نباشد، تنها صورت مسئله را تغییر می‌دهد، نه نتیجه را.

امروز اما شرایط متفاوت است. راه‌آهن خراسان‌جنوبی دیگر یک مطالبه محلی نیست؛ بخشی از کریدور راهبردی شمال–جنوب و مسیر اتصال بندر چابهار به آسیای میانه است. این خط ریلی می‌تواند نقش استان را از مصرف‌کننده زیرساخت به بازیگر ترانزیت منطقه‌ای ارتقا دهد. معادن، صادرات، تجارت مرزی و حتی امنیت پایدار شرق کشور، همگی به این اتصال وابسته‌اند. تأخیر بیشتر، به معنای از دست رفتن یک پنجره تاریخی است.

نقد منصفانه سخنان رئیس‌جمهور از همین‌جا آغاز می‌شود: تمرکز بودجه شرط لازم است، اما شرط کافی نیست.

پروژه‌ای با این ابعاد، بدون تغییر پارادایم اجرا به سرانجام نمی‌رسد. راه‌آهن باید از یک طرح صرفاً دولتی و هزینه‌محور، به پروژه‌ای اقتصادی، مشارکتی و زمان‌مند تبدیل شود؛ پروژه‌ای که بخش خصوصی در آن نه پیمانکار، بلکه ذی‌نفع و شریک باشد و آینده بهره‌برداری آن از ابتدا دیده شود.

راه نجات راه‌آهن خراسان‌جنوبی در ایجاد سازوکارهای مالی پایدار، پیوند واقعی با منافع ترانزیتی کشور، قطع‌بندی هوشمند پروژه با پاسخ‌گویی شفاف، و خروج آن از چرخه وعده‌های موسمی است. در این میان، نقش رسانه‌ها حیاتی است؛ نه برای بازنشر وعده‌ها، بلکه برای مطالبه‌گری مستمر، شفاف‌سازی پیشرفت و تبدیل پروژه به مسئله‌ای زنده در افکار عمومی.

راه‌آهن خراسان‌جنوبی امروز به آزمونی بزرگ تبدیل شده است؛ آزمون صداقت در عدالت توسعه‌ای. اگر این ریل نیز به سرنوشت طرح‌های نیمه‌تمام گذشته دچار شود، هزینه آن فقط اتلاف منابع نیست، بلکه فرسایش امید اجتماعی است. اکنون زمان گفتن «می‌شود» گذشته است؛ زمان آن رسیده که نشان دهیم چگونه و با چه اراده‌ای می‌شود. توسعه، بدون ریل تصمیم‌گیری درست، هرگز به مقصد نخواهد رسید.

اخبار

عراقچی:

تجاوز آمریکا به خاک ونزوئلا را شدیداً محکوم می کنیم

سیدعباس عراقچی و ایوان خیل پینتو، وزیر امور خارجه جمهوری بولیواری ونزوئلا در یک تماس تلفنی درباره آخرین تحولات متعاقب تجاوز نظامی آمریکا به ونزوئلا گفتگو کردند.

به گزارش خبرگزاری مهر، سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و ایوان خیل پینتو، وزیر امور خارجه جمهوری بولیواری ونزوئلا در یک تماس تلفنی درباره آخرین تحولات متعاقب تجاوز نظامی آمریکا به ونزوئلا گفتگو کردند.

وزیر امور خارجه کشورمان ضمن محکوم کردن شدید تجاوز نظامی آمریکا علیه ونزوئلا و ربایش رئیس‌جمهور قانونی این کشور و همسرش، این اقدام را مصداق بارز تروررسم دولتی و تعرض آشکار به حاکمیت و اراده ملی ملت ونزوئلا دانست و بر حمایت جمهوری اسلامی ایران از مردم و دولت منتخب ونزوئلا تأکید کرد.

وزیر امور خارجه ونزوئلا با قدردانی از مواضع اصولی جمهوری اسلامی ایران در اعلام همبستگی با ونزوئلا، تأکید کرد که مردم و دولت ونزوئلا مصمم به دفاع از حاکمیت ملی و حق تعیین سرنوشت خود در برابر سیاست‌های قلدرمانه و غیرقانونی آمریکا هستند.

برنامه جامع کاهش سالانه قاچاق کالا و ارز تدوین و ابلاغ نشده است

ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز برنامه جامع پنج‌ساله با هدف کاهش سالانه حداقل ۱۵درصد قاچاق کالا را در زمان مقرر، تدوین و ابلاغ نکرده است. باشگاه خبرنگاران جوان - ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز برنامه جامع پنج‌ساله با هدف کاهش سالانه حداقل ۱۵درصد قاچاق کالا را در زمان مقرر، تدوین و ابلاغ نکرده است.

طبق بند «خ» ماده (۸۵) قانون برنامه هفتم پیشرفت، ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز مکلف بوده ظرف مدت سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون، برنامه جامع پنج‌ساله‌ای را با هدف کاهش سالانه حداقل ۱۵درصد قاچاق کالا تدوین و ابلاغ نماید که با وجود پایان مهلت مقرر، این برنامه تهیه و ابلاغ نشده است.

با توجه به تغییرات مدیریتی در راس این ستاد، دیوان محاسبات کشور پیگیری‌ها برای تدوین برنامه جامع پنج‌ساله و جبران تعلل گذشته و تحقق کامل این تکلیف را ادامه خواهد داد.

به گفته محمد اسلامی،

ایران از آژانس می‌خواهد

یکی از دو موضع را روشن

کند: یا این حملات را

محکوم کند و برای آن‌ها

عواقبی تعریف نماید، یا

صریحاً اعلام کند که چنین

حملاتی نقض تعهدات

بین‌المللی محسوب

نمی‌شوند

گسترده و شفافیت به شدت کاهش می‌یابد. این امر در بلندمدت کل نظام نظارت بین‌المللی را تضعیف می‌کند.

درواهی آژانس: میان نظارت و بی‌طرفی

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اکنون در یک تنگنای دشوار قرار گرفته است. از یک سو، مأموریت اصلی و اساس مشروعیت آن، حفظ دسترسی و نظارت مستمر بر فعالیت‌های هسته‌ای کشورهاست. هرگونه محدودیت در دسترسی، توانایی آن برای ارائه تضمین‌های قابل‌اعتماد را تضعیف می‌کند و می‌تواند به افزایش نگرانی‌ها و احتمالاً تحریم‌های بیشتر بینجامد. مدیرکل آژانس، رافائل گروسی، بارها بر ضرورت همکاری کامل ایران تأکید کرده است.

از سوی دیگر، آژانس یک نهاد فنی-تخصصی است، نه یک دادگاه بین‌المللی یا شورای امنیت. فعالیت‌هاست، یا شامل حفاظت از یکپارچگی فرآیند نظارت در برابر اخلال‌های خارجی نیز می‌شود؟ نادیده گرفتن این پرسش می‌تواند به تضعیف مشروعیت آژانس در نزد کشورهایی بیانجامد که ممکن است خود را در معرض تهدیدهای مشابه ببینند.

این بحران، محدودیت‌های ذاتی یک نهاد بین‌المللی فنی را در مواجهه با تنش‌های امنیتی عمیق نشان می‌دهد. آژانس برای انجام مأموریتش به فضایی از اعتماد و ثبات نیاز دارد. تندرو در هر دو سو فراهم آورد تا بر دامنه تقابل بیفزایند. در واشنگتن و اورشلیم، محدودیت در دسترسی آژانس می‌تواند به عنوان نشانه‌ای از «بی‌شوری» ایران در برنامه هسته‌ای و توجیهی برای گزینه‌های سخت‌تر (از جمله اقدامات نظامی مخدوش بیشتر) تفسیر شود. در تهران، بی‌پاسخ ماندن خواسته‌ها می‌تواند به عنوان تحقیر و تاییدی بر بی‌فایده بودن تعامل با نهادهای غربی قلمداد شود.

ثانیاً، این وضعیت بر موازنه قدرت در منطقه تأثیر می‌گذارد. کشورهای رقیب ایران در خلیج فارس از یک سو نگران پیشرفت احتمالی برنامه هسته‌ای ایران هستند و از سوی دیگر ممکن است تصمیم ایران یا پاسخ آژانس به آن، پیامدهایی فراتر از روابط دو جانبه وین و تهران خواهد داشت. اولاً، این بحران می‌تواند بهانه‌ای برای طرف‌های تندرو در هر دو سو فراهم آورد تا بر دامنه تقابل بیفزایند. در واشنگتن و اورشلیم، محدودیت در دسترسی آژانس می‌تواند به عنوان نشانه‌ای از «بی‌شوری» ایران در برنامه هسته‌ای و توجیهی برای گزینه‌های سخت‌تر (از جمله اقدامات نظامی بیشتر) تفسیر شود. در تهران، بی‌پاسخ ماندن خواسته‌ها می‌تواند به عنوان تحقیر و تاییدی بر بی‌فایده بودن تعامل با نهادهای غربی قلمداد شود.

ثانیاً، این وضعیت بر موازنه قدرت در منطقه تأثیر می‌گذارد. کشورهای رقیب ایران در خلیج فارس از یک سو نگران پیشرفت احتمالی برنامه هسته‌ای ایران هستند و از سوی دیگر ممکن است

۴ وزیر به بهارستان می‌روند

بررسی مسائل منطقه‌ای و بودجه در کمیسیون‌های مجلس

پاسخ دهد.

کمیسیون عمران موضوع بررسی بودجه عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ را در دستور کار دارد. وزیر ورزش و جوانان به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی خواهد رفت تا به سوالات تعداد از نمایندگان پاسخ دهد. بررسی طرح‌راهبری هوشمند کشاورزی ایران در کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست مجلس شورای اسلامی بحث و بررسی خواهد شد.

بررسی مسائل منطقه‌ای، بودجه ۱۴۰۵ و سوال از وزرای امورخارجه، کار، صمت و ورزش و جوانان در دستور کار این هفته کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی قرار دارد.

به گزارش خبرنگار سیاسی ایرنا، کمیسیون‌های مجلس شورای اسلامی در این هفته از امروز یکشنبه (۱۴ دی ماه) تا پنجشنبه (۱۸ دی ماه) تشکیل جلسه خواهند داد و بررسی طرح‌ها و لوایح و سوال از برخی از وزرای دولت چهاردهم در دستور کار نمایندگان در کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی است. کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی در این هفته میزبان وزیر صنعت، معدن و تجارت است تا موضوع بازگشت ارز ناشی از صادرات بحث و بررسی شود. همچنین بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۵ در دستور کار این کمیسیون قرار دارد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی می‌رود تا به سوالات ۱۲ نماینده مجلس پاسخ دهد. بررسی تقاضای تحقیق و تفحص تعدادی از نمایندگان از عملکرد مدیریتی دانشگاه فرهنگیان در کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری بحث و بررسی خواهد شد. در این هفته وزارت نفت در خصوص اهداف،

قائم‌پناه خبر داد

اجرای وعده عدالت یارانه‌ای پزشکیان آغاز شد

معاون اجرایی رئیس‌جمهوری از آغاز اجرای وعده پزشکیان برای اصلاح شیوه توزیع یارانه‌ها خبر داد و گفت: دولت با پرداخت مستقیم یارانه کالاهای اساسی به مردم، مقابله با رانت و بی‌عدالتی را در دستور کار قرار داده است. به گزارش ایسنا، محمدجعفر قائم‌پناه در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت:

«در روز میلاد حضرت علی (ع)، وعده رئیس‌جمهور پزشکیان در اجرای عدالت در توزیع یارانه شروع می‌شود.

دولت یارانه کالاهای اساسی را به‌جای روش ناعادلانه و مفسده‌برانگیز قبل، مستقیم به دست آحاد مردم می‌رساند. دکتر پزشکیان برای اجرای عدالت آماده است وارد میدان مین مبارزه با رانت شود.»

